

зберігаються твори М. Паращука: погруддя Василя Пачовського, Василя Стефаника, Станіслава Людкевича, а також серія скульптур з народного життя – «Танок – селянин», «Танок – селянка», «Правда», «Самітна», «Скрипачка».

Михайло Паращук неодноразово піддавався репресіям, на нього готувався замах НКВС, його двічі виключали зі Спілки болгарських художників. Михайло Паращук прожив свої останні дні усіма забутий і в злиднях. Він помер в 1963 році. Спокій видатний українець знайшов на софійському кладовищі поруч з могилою Михайла Драгоманова.

Красильникова А.П.

НТУ «ХП»

ПРО ХРЕЩЕННЯ ЮДЕЇВ В КАПЛУНІВСЬКІЙ ЦЕРКВІ

Ще сто двадцять років потому православна церква мала статус державної конфесії. Вона була найбагатшою та й найвпливовішою організацією Російської імперії. В її повноваженнях була реєстрація шлюбів, новонароджених та відспівування померлих. Це яскраво ілюструють такі історичні джерела як метричні книги.

Особливу гордість православних священиків викликав факт переходу «осіб іудейського віросповідання» в правильну віру. Таке дійство обставлялося, як свято. Воно не вимагало ніякого дозволу з боку влади. Цікаво, що законодавчо не дозволялося змінювати прізвище при хрещенні євреїв, крім тих, що перебували на військовій службі. Дане положення повністю відповідало статті 772 Закону про Стани від 1899 р. Цікаво, що «право на получение ордена Анны 3 степени имел тот, кто обратил в лоно господствующей церкви не менее 100 человек не христиан или раскольников...».

Єврею, який прийняв християнство, вручалася грошова нагорода, йому дозволялося жити не за межею осілости, а, де йому хотілося. Згідно із законами Російській імперії такі права серед осіб іудейського віросповідання мали: особи з вищою освітою, особи, які перебувають на державній службі, купці першої і другої гільдій, відставні військові, особи, які отримали дозвіл від губернатора, студенти на час навчання та деякі інші категорії громадян. У рішеннях загальних зборів і касаційного департаменту Урядового Сенату від 1889 р., № 25 було прямо вказано: «Единственным основанием ограничения права свободного по всей России жительства евреев (а равно и других прав) является их вероисповедание; поэтому устранение такого препятствия обращением еврея в христианство должно устранить всецело таковое ограничение (а равно и все другие ограничения), представления христианину из евреев право повсеместного жительства наравне с христианами вообще».

Священики Каплунівської церкви також охрещували «невірних». Таких за 25 років (1895–1919 рр.) було 50 чоловік. Серед них були юдеї: Голда (Любов) Лейбівна Богатирьова; Михель (Михайло) Гершевич Богорачьов, Володимир Ісаєвич Бронштейн; Тема (Тетяна) Абрамовна Данішевська та інші. Серед «невірних» були мусульмани, наприклад Шазималрей (Василь) Гайнуллінович Бікмурзин; та християни, наприклад, Амалія (Ольга) Гастобринк, Ольга Вільгельмівна Гауде, Вольдемар (Володимир) Карлович Гусник, Ганна Михайлівна Кромфус, Леопольда (Пелагея) Антонівна Кумпott, Карл Костянтинович Ханецький та інші.

Таким чином, дослідження метричних книг православних церков дає змогу визначити дії церкви з охрещення у «вірну» релігію, які відбувалися у Російській імперії на державному рівні.